

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Gearresteerd in Duitsland

Abu Dhabi Colombo Copenhagen London Luanda San José Sana'a Zagreb Abuja Chongqing Cotonou Ljubljana Luxembourg San Francisco Santiago De Chi

Gearresteerd in Duitsland

Gearresteerd in Duitsland

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1 Algemeen	7
Wat gebeurt er als u bent gearresteerd in het buitenland?	
Wat doet u als u bent gearresteerd in het buitenland?	
Wat doet het ministerie van Buitenlandse Zaken?	
2 Bijstand	9
Consulaire bijstand en de landenlijst	
De Nederlandse vertegenwoordiging	
3 Detentie	15
Wat te doen tijdens detentie	
4 Rechtsbijstand	23
Particulier advocaat	
Pro Deo advocaat	
Tolk	
5 Het strafproces	27
6 Mogelijkheid tot strafoverdracht	35
WOTS	
WETS	
7 Tot slot	22
8 Bijlagen	37
Adressenlijst Nederlandse vertegenwoordiging	
Overige nuttige adressen	
Landenlijst	
Woordenlijst	

Inleiding

U bent gearresteerd in Duitsland. Het is mogelijk om na uw arrestatie bepaalde hulp te ontvangen van de Nederlandse vertegenwoordiging. Deze hulp wordt consulaire bijstand genoemd. Nederlandse vertegenwoordigingen zijn ambassades, consulaten-generaal en honorair consulaten die Nederland vertegenwoordigen in het buitenland. Zij geven u informatie en staan u bij in deze moeilijke situatie. Eventueel verwijzen zij u door naar hulpverlenende instanties.

Deze brochure is geschreven om u en uw familie te informeren over rechtsbijstand, het strafproces, het gevangeniswezen en de rol van verschillende Nederlandse instanties tijdens uw detentie. Eerst vindt u informatie over wat de Nederlandse vertegenwoordiging wel of niet voor u kan betekenen. Daarna volgt informatie over uw detentie. Vervolgens wordt ingegaan op de rechtsbijstand die u kunt krijgen en het strafproces. Tot slot worden de mogelijkheden om uw straf in Nederland uit te zitten behandeld.

151

Als u in contact wenst te komen met de Nederlandse vertegenwoordiging moet u dit aangeven bij de lokale autoriteiten. Pas daarna wordt de Nederlandse vertegenwoordiging ingelicht over uw arrestatie en zal een consulaire medewerker van de Nederlandse vertegenwoordiging proberen zo spoedig mogelijk contact met u op te nemen. Dit kan zijn in de vorm van een bezoek, een telefoongesprek of het toesturen van een informatiepakket.

Houdt u er rekening mee dat het rechtssysteem en de gevangnissen in het buitenland anders zijn dan in Nederland.

Een arrestatie in het buitenland roept ook voor uw familieleden en/of andere relaties vaak veel vragen op. U kunt één contactpersoon in Nederland aanwijzen die contact kan opnemen en onderhouden met het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag over uw detentie. U bepaalt zelf wie deze contactpersoon is.

Contactgegevens van de hulpverlenende instanties vindt u achter in deze brochure. Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen? Neemt u dan contact op met de Nederlandse vertegenwoordiging in uw regio. U vindt de Nederlandse vertegenwoordiging in uw regio in de meeste hoofdsteden van het land. Adressen vindt u via de lokale autoriteiten, via het internet: www.rijksoverheid.nl of via het lokale telefoonboek.

Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

1. Algemeen

Wat gebeurt er als u bent gearresteerd in het buitenland?

Als u in het buitenland bent gearresteerd, betekent dit dat u volledig bent onderworpen aan het strafrechtstelsel van dat land. Dit strafrechtelijk stelsel kan nogal verschillen van het Nederlandse stelsel. Realiseert u zich dat u **in geen geval** een beroep kunt doen op het feit dat u buitenlander bent om u te onttrekken aan het strafrechtstelsel in een ander land.

Wat doet u als u bent gearresteerd in het buitenland?

U doet er goed aan de Nederlandse vertegenwoordiging zo snel mogelijk door de lokale autoriteiten op de hoogte te laten brengen van uw arrestatie. Als Nederlander, of als u in bezit bent van een geldig Nederlands vreemdelingen- of vluchtelingenpaspoort, heeft u recht op contact met een consulaire medewerker van de Nederlandse vertegenwoordiging. Consulaire medewerkers kunnen u daar waar mogelijk en toegestaan consulaire bijstand verlenen wanneer u daar om verzoekt. Zij geven u dan advies en informatie en kunnen u doorverwijzen naar hulpverlenende instanties.

171

Wat doet het ministerie van Buitenlandse Zaken?

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft vooral een bemiddelende taak. Wanneer u schriftelijk aangeeft dat u van deze bemiddeling gebruik wenst te maken, zal de contactpersoon die u heeft aangewezen worden geïnformeerd over uw arrestatie. Ook zullen belangrijke zaken zoals uw verblijfplaats en uw vonnis aan uw contactpersoon worden doorgegeven. Het ministerie van Buitenlandse Zaken kan eventueel ook bemiddelen bij het overmaken van geld door familie of andere relaties. Zie hiervoor hoofdstuk 3.

De Nederlandse overheid treedt op grond van internationale afspraken niet in de rechtsgang van een ander land als het gaat om de totstandkoming van een rechterlijk oordeel over de schuldvraag en de bepaling van de strafmaat. Wel kan Nederland de lokale autoriteiten aanspreken op een menswaardige behandeling wanneer duidelijk wordt dat u slechter wordt behandeld dan de andere gedetineerden in dezelfde omstandigheden.

2. Bijstand

Consulaire bijstand en de landenlijst

Het land waar u gedetineerd bent, is verantwoordelijk voor uw welzijn. Elk land bepaalt zelf de mate van zorg aan de gedetineerden. De landen die op de landenlijst staan, voldoen op grond van internationale afspraken en verdragen aan een aantal minimum voorwaarden op het gebied van detentieomstandigheden. Dat betekent overigens niet dat de omstandigheden gelijk zijn aan die in Nederland.

Landenlijst

Als u bent gedetineerd in een land dat op de landenlijst staat, ontvangt u een basispakket consulaire bijstand. Dit basispakket bestaat uit:

1. Uitgebreide schriftelijke informatie over de consulaire bijstand van het ministerie van Buitenlandse Zaken en over andere instanties betrokken bij de gedetineerdenbegeleiding;
2. Eén persoonlijk bezoek van een medewerker van de Nederlandse vertegenwoordiging;
3. Mogelijk juridisch advies en begeleiding bij resocialisatie;
4. Een tijdschrift.

191

De landenlijst vindt u in de bijlage.

Niet op de landenlijst

Als u bent gedetineerd in een land dat niet op de landenlijst staat, ontvangt u het basispakket en een aanvullend maatwerkpakket. Onder dit aanvullende maatwerkpakket vallen:

1. Vervolgbezoeken door een medewerker van de Nederlandse vertegenwoordiging;
2. Extra (lokale) zorg tijdens de detentie waar toegestaan;
3. Een maandelijks gift.

De Nederlandse vertegenwoordiging

De Nederlandse ambassade in Berlijn is in Duitsland de officiële vertegenwoordiging van Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caraïbisch Nederland. Onder de ambassade in Berlijn vallen consulaten-generaal München en Düsseldorf. Onder het consulaat-generaal Düsseldorf valt het honorair consulaat Aken. De Nederlandse vertegenwoordiging behartigt de belangen van alle Nederlanders in Duitsland.

De adressen en telefoonnummers van de Nederlandse vertegenwoordiging vindt u achter in deze brochure.

Contact

Een medewerker van de Nederlandse vertegenwoordiging probeert na de melding van uw arrestatie zo snel mogelijk met u in contact te komen door middel van een bezoek, een telefoongesprek of het toesturen van een informatiepakket. Dit is niet altijd eenvoudig of mogelijk en in sommige gevallen kan toestemming van de plaatselijke autoriteiten nodig zijn. De Nederlandse vertegenwoordiging zal altijd haar uiterste best (blijven) doen om contact met u op te nemen. U doet er verstandig aan zelf de lokale autoriteiten in te lichten als u contact met de Nederlandse vertegenwoordiging wenst.

| 10 |

Inlichten over plaatselijke procedures

De Nederlandse vertegenwoordiging informeert u (in grote lijnen) over het Duitse lokale rechtsstelsel, zoals:

- bijzonderheden over rechtshulp
- procedures over vervolging
- voorarrest
- vrijlating op borgtocht
- instellen van beroep
- aanvragen van gratie

De informatie over het lokale rechtsstelsel helpt u beter te begrijpen wat er gebeurt en wat uw rechten zijn. Voor meer gedetailleerde informatie over de Duitse wet- en regelgeving kunt u terecht bij een advocaat.

De weg wijzen naar juridische hulp

De Nederlandse vertegenwoordiging kan u de weg wijzen naar juridische hulp, zoals de rechtsbijstand waar uitgebreider op in wordt gegaan in hoofdstuk 4. De Nederlandse vertegenwoordiging kan er niet voor zorgen dat u een voorkeursbehandeling krijgt of op borgtocht vrij kunt komen. Ook kan niet in de rechtsgang van een ander land worden getreden en kan er geen onderzoek worden ingesteld naar een strafbaar feit. De Nederlandse vertegenwoordiging kan u wel een lijst geven met namen van advocaten, maar doet geen uitspraken over de kwaliteit van die advocaten.

Dubbele nationaliteit

Als u naast de Nederlandse nationaliteit ook een andere nationaliteit bezit en u in het land van die andere nationaliteit bent gearresteerd, zal de Nederlandse vertegenwoordiging zich inzetten om op dezelfde manier en in dezelfde mate consulaire bijstand te verlenen als aan andere gedetineerden met (alleen) de Nederlandse nationaliteit, mits de lokale autoriteiten daar toestemming voor verlenen.

| 11 |

Het kan gebeuren dat de Nederlandse vertegenwoordiging u geen consulaire bijstand mag verlenen. Veel landen gaan er namelijk niet mee akkoord dat gedetineerden met een dubbele nationaliteit consulaire bijstand krijgen van de vertegenwoordiging van de andere nationaliteit.

In het geval u naast de Nederlandse nationaliteit ook een andere nationaliteit bezit en u in een derde land gearresteerd bent, dient u een keuze te maken van welke vertegenwoordiging u consulaire bijstand wenst. Voorbeeld: als u de Nederlandse én de Italiaanse nationaliteit heeft en in Costa Rica bent gedetineerd, moet u kiezen of u consulaire bijstand wenst van de Italiaanse vertegenwoordiging of van de Nederlandse vertegenwoordiging.

Minderjarige kinderen

Heeft u het ouderlijk gezag over één of meer kinderen? Op het moment dat u gedetineerd raakt, is het mogelijk dat u dit gezag niet meer kunt uitoefenen. Als de andere ouder die achterblijft ook ouderlijk gezag heeft, kan hij of zij gewoon beslissingen voor de kinderen nemen. Denk bijvoorbeeld aan beslissingen over school of medische behandelingen. Maar bent u de enige ouder die het gezag over deze kinderen heeft en gaan

achterblijvende familieleden op uw kinderen passen, dan moeten zij contact opnemen met Jeugdzorg in uw gemeente in Nederland om het gezag te regelen.

Bescherming persoonsgegevens

Het ministerie van Buitenlandse Zaken mag - om privacy-redenen en ter voorkoming van misverstanden - zonder uw toestemming geen informatie aan andere personen verstrekken.

Juridisch advies

Stichting PrisonLAW geeft onder bepaalde voorwaarden onafhankelijk juridisch advies aan Nederlandse gedetineerden in het buitenland en zet zich in voor het bestrijden van mensenrechtenschendingen.

Het is mogelijk dat PrisonLAW in samenwerking met uw lokale advocaat de verdediging in uw strafzaak voert. PrisonLAW mag in het buitenland niet zelfstandig als advocaat optreden en werkt daarom altijd samen met een lokale advocaat. Daarnaast kan PrisonLAW uw familieleden of andere contactpersonen in Nederland juridisch advies geven over uw zaak. Ook kan PrisonLAW u helpen bij een aantal procedures, zoals kwijtschelding van boetes, verzoeken tot voorwaardelijke invrijheidsstelling en het begeleiden van uw WOTS-verzoek. PrisonLAW kan gedetineerden in het buitenland bezoeken om de voortgang van de rechtszaak te bespreken. Ook overleggen zij met advocaten en instanties.

U kunt aan de Nederlandse vertegenwoordiging aangeven dat u begeleiding wenst door PrisonLAW. Na een intakegesprek met u of uw contactpersoon bepaalt PrisonLAW of en op welke manier zij u kunnen bijstaan in uw rechtszaak. Voor deze werkzaamheden vraagt PrisonLAW een kleine financiële vergoeding. Gesprekken met een medewerker van PrisonLAW zijn vertrouwelijk.

Voor meer informatie kunnen u en uw contactpersoon kijken op www.prisonlaw.nl.

Resocialisatie

Bureau Buitenland van Reclassering Nederland ondersteunt gedetineerden die in Nederland wonen en een Nederlands paspoort of een geldige Nederlandse verblijfsvergunning hebben en die na de detentie terugkeren naar Nederland.

Zij doen dit door de inzet van vrijwilligers. Indien er vrijwilligers van Bureau Buitenland in uw land van detentie actief zijn (dit is niet in ieder land toegestaan), kunnen zij u bezoeken en gesprekken met u voeren over uw terugkeer op termijn naar Nederland. Verder kan Bureau Buitenland u ondersteunen met het opmaken van een sociaal rapport of het aanbieden van studiefaciliteiten. De gesprekken die u voert met de vrijwilligers zijn vertrouwelijk.

Om in aanmerking te komen voor begeleiding door Bureau Buitenland dient u het reclasseringsformulier in te vullen en terug te (laten) sturen naar Reclassering Nederland. Het Bureau Buitenland zal daarna contact met u opnemen.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken en Bureau Buitenland van Reclassering Nederland wisselen, als u daarvoor toestemming geeft, op beperkte schaal informatie uit.

| 13 |

Voor meer informatie kunnen u en uw contactpersoon kijken op www.reclassering.nl.

Extra zorg

In landen die niet op de landenlijst staan kunt u een beroep doen op extra zorg. Het Bureau Buitenland van Reclassering Nederland biedt deze sociale en maatschappelijke zorg aan. Hieronder vallen een handboek stresshantering en extra bezoeken ter ondersteuning. Bespreekt u deze extra zorg met de reclasseringsvrijwilliger.

3. Detentie

Wat te doen tijdens detentie

Algemeen

In dit hoofdstuk leest u meer over het Duitse gevangeniswezen. De situatie is van toepassing op zowel huizen van bewaring als gevangnissen.

De regels verschillen aanzienlijk per gevangenis.

Contactpersoon

U mag zelf één contactpersoon aanwijzen waarmee het ministerie van Buitenlandse Zaken contact onderhoudt. Bij voorkeur woont uw contactpersoon in Nederland en is meestal een partner, ouder, naast familielid of goede vriend/vriendin.

Om te weten te komen wat er met u gebeurt en hoe het met u gaat, kan een contactpersoon in Nederland contact onderhouden met het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag, Directie Consulaire Zaken en Visumbeleid, afdeling Consulaire Aangelegenheden (DCV/CA), telefoonnummer: +31 (0)70 348 5050, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.30 uur.

Wanneer beschikbaar, zal het ministerie uw contactpersoon informeren over het volledige adres van de gevangenis en eventueel de naam en contactgegevens van uw advocaat.

Familieleden van gedetineerden die op Aruba, Sint Maarten, Curaçao en Caraïbisch Nederland wonen, kunnen zich wenden tot de Nederlandse vertegenwoordigingen op de betreffende eilanden. De adressen daarvan vindt u achter in de brochure.

Reglement

U dient zich te houden aan de regels van de gevangenis waarin u zich bevindt. Deze regels zijn vastgelegd in een huishoudelijk reglement dat u bij aankomst kunt opvragen. Er is ook een algemeen reglement dat geldt voor alle detentie-inrichtingen in Duitsland. Wanneer u zich niet houdt aan de regels heeft de gevangenisdirectie het recht bepaalde privileges, zoals het inkopen van artikelen bij de gevangeniswinkel of het telefoneren, (tijdelijk) af te nemen.

Detentieplan

De gevangenisautoriteiten zijn verplicht om voor iedere gedetineerde een detentieplan op te stellen. Dit plan kunt u inzien en gaat over het verloop van uw detentie; uw plaatsing in een gesloten of open gevangenis of een sociaal-therapeutische inrichting, het verrichten van arbeid, deelname aan cursussen of onderwijs, bijzondere begeleidingsmaatregelen en stappen voor uw ontslag uit detentie.

| 16 |

Identiteitsbewijs

Voor veel benodigdheden en wensen moet u een aanvraagformulier (*Antrag*) invullen. In de meeste gevangenissen ontvangt u een zogenaamde *Zellenkarte*. Deze celkaart is uw identiteitsbewijs binnen de gevangenis. U moet deze bijvoorbeeld tonen bij de arts en de bibliotheek.

Plaats van detentie

Na het verblijf op het politiebureau wordt u overgebracht naar een huis van bewaring in het gebied waar het strafbare feit is gepleegd. Verzoeken tot overplaatsing worden in dit stadium meestal afgewezen. In de beginperiode worden verdachten soms in afzondering gehouden van de overige gedetineerden om het gerechtelijk vooronderzoek ongestoord te laten verlopen. Na de veroordeling wordt u meestal overgeplaatst naar een andere gevangenis.

U kunt een verzoek indienen om overplaatsing aan te vragen maar dat heeft pas zin nadat het vonnis definitief is. Nederlanders krijgen zelden toestemming voor overplaatsingen van de ene naar de andere deelstaat.

Taal

In veel gevangenissen is het mogelijk een talencursus ‘*Deutsch für Ausländer*’ te volgen. Het is belangrijk de taal van het land te kunnen spreken, lezen en schrijven. Communiceren met medegevangenen en gevangenispersoneel wordt dan makkelijker. Vraag naar deze mogelijkheid bij de gevangenisdirectie.

Inkoop

Binnen de gevangenis kunt u artikelen kopen zoals fruit, snoep, rook- en toiletartikelen, schrijfwaren, kleding en schoenen. Het te besteden bedrag staat in het huishoudelijk reglement.

Bezoek tijdens voorarrest

In de regel mag u als verdachte eens in de veertien dagen dertig minuten bezoek ontvangen van familieleden, vrienden of kennissen. Ook kan de rechter bezoek toestaan dat nodig is voor de afwikkeling van niet uitstelbare zaken, die niet schriftelijk of door derden kunnen worden geregeld. Buiten de vastgestelde bezoekdagen en -tijden kan bezoek slechts met toestemming van de rechter bij uitzondering plaatshebben.

| 7 |

Voor alle bezoeken is schriftelijke toestemming nodig van de rechter of de officier van justitie. U kunt uw familieleden, vrienden en kennissen inlichten over het adres van het kantongerecht waar de zaak in behandeling is en waar die schriftelijke toestemming moet worden aangevraagd. Het is belangrijk dat u van te voren een afspraak met het gevangenis kantoor maakt over het geplande bezoek. Daarmee kan een vergeefse reis worden voorkomen.

De toestemming voor bezoek geeft recht op een bezoek van dertig minuten, tenzij de rechter of de officier van justitie een andere duur van het bezoek bepaalt. Het bezoek vindt onder toezicht plaats. U mag zonder toestemming niets aannemen of overhandigen. De bezoekmogelijkheden verschillen per inrichting. Wanneer tijdens een bezoek van familie of vrienden Nederlands wordt gesproken, is de aanwezigheid van een tolk soms verplicht. De kosten voor deze tolk komen voor rekening van uw bezoek.

Bezoek na veroordeling

Na uw veroordeling mag u regelmatig bezoek ontvangen (in totaal minstens een uur per maand). Regels hierover staan in het huishoudelijk reglement van de gevangenis. De gevangenisleiding geeft toestemming voor bezoek. Onder bepaalde omstandigheden kan de gevangenisleiding de toestemming weigeren, bijvoorbeeld als de veiligheid of orde binnen de gevangenis in het geding is.

Correspondentie

U mag onbeperkt brieven verzenden en ontvangen, maar censuur kan worden toegepast. Dit betekent dat de gevangenisdirectie het recht heeft de inhoud van brieven te controleren. In de verzending of afgifte van brieven treedt al gauw veel vertraging op, zeker wanneer een brief niet in de Duitse taal is geschreven en vertaald moet worden. Als u zicht wilt houden op (de volgorde van) in- en uitgaande post kunt u het beste de brieven nummeren.

| 18 |

Telefoneren

Voor uw veroordeling mag u alleen met toestemming van de rechter of de officier van justitie telefoneren. Na uw veroordeling heeft u toestemming van de gevangenisdirectie nodig om te kunnen bellen. U kunt niet gebeld worden.

Geld

In beslag genomen geld wordt in de gevangenis op een persoonlijke rekening gestort nadat is vastgesteld dat dit geld niet is voortgekomen uit de criminele handeling waarvoor betrokkene is opgepakt.

U kunt dit besteden aan inkopen, porto of kranten. Vreemd geld wordt alleen omgewisseld in euro's met toestemming van de rechter. Het is toegestaan geld te ontvangen, maar nooit rechtstreeks in contanten. Geldbedragen kunnen worden gestort door overmaking op de rekening van de inrichting of in de gevangenis kas. Daarbij moeten de naam, voornaam en geboortedatum van de ontvanger staan. Het betalingsverkeer binnen de eurozone is gratis. In sommige gevangenissen is het op bepaalde tijden mogelijk dat bezoekers een bedrag in euro's direct op de rekening van de gevangene storten.

Pakketten

Over het algemeen is het ontvangen van pakketten toegestaan al is dat per gevangenis aan verschillende regels gebonden. Om te voorkomen dat zendingen worden achtergehouden, is het verstandig om van te voren bij de gevangenisdirectie te informeren welke beperkingen er bestaan. Pakketbonnen kunt u bij de gevangenisdirectie aanvragen. U kunt er op rekenen dat pakketten opengemaakt worden en dat niet toegestane artikelen worden verwijderd.

Medische zorg

Iedere gevangenis beschikt over een arts die verantwoordelijk is voor de gezondheidszorg van de gevangenen. Het is van belang dat u als u medicijnen gebruikt, deze arts zo spoedig mogelijk op de hoogte stelt. Soms kan schriftelijke informatieverstrekking door artsen vanuit Nederland nodig zijn. Zo nodig kan de Nederlandse vertegenwoordiging daarbij bemiddelen in overleg met uw contactpersoon en DCV/CA.

Voor een tandheelkundige behandeling kunt u vragen naar een tandarts die niet verbonden is aan de gevangenisinrichting, uiteraard met toestemming van de rechter. U moet zelf de tandartskosten betalen. Over het algemeen blijft de medische zorg beperkt tot de hoogstnoodzakelijke behandeling.

Maatschappelijk werk

Bijna alle gevangenen hebben maatschappelijk werkers (*Sozialarbeiter*) die speciaal belast zijn met de behartiging van sociale problemen van gevangenen. Als u contact wilt met een maatschappelijk werker moet u hiertoe zelf actie ondernemen.

Sommige maatschappelijk werkers nemen contact op met uw achtergebleven relaties of met de reclassering en andere hulpverleningsorganisaties in Nederland.

Klachten

U kunt zich over uw behandeling in de strafinrichting rechtstreeks (ook mondeling) beklagen bij de directie van de gevangenis, het orgaan van toezicht op de gevangenen en bij het ministerie van Justitie van de betreffende deelstaat. Volwassenen hebben ook de mogelijkheid bij het *Landgericht* (bij de *Strafvollstreckungskammer*) een schriftelijk verzoek in te dienen.

Werk

Na de veroordeling bent u verplicht toegewezen arbeid te verrichten. De arbeidsplicht bestaat niet voor gevangenen die ouder zijn dan 65 jaar, voor zwangere vrouwen en voor mensen met een wettelijk arbeidsverbod (bijvoorbeeld vastgestelde arbeidsongeschiktheid). Wanneer u werkzaamheden verricht, ontvangt u een beloning. De hoogte is afhankelijk van de aard van het werk en van uw prestatie.

Op het in de gevangenis verdiende loon wordt werkloosheidspremie ingehouden. Na vrijlating heeft u recht op een werkloosheidsuitkering in Duitsland die gebaseerd is op het loon dat u in de vrije maatschappij zou hebben verdiend. Onder bepaalde voorwaarden bestaat voor Nederlandse gedetineerden het recht de Duitse werkloosheidsuitkering voor maximaal drie maanden mee te nemen naar een andere lidstaat van de EU, bijvoorbeeld Nederland. In dat geval moet u bij terugkeer in Nederland binnen zeven dagen bij UWV (Uitvoering werknemersverzekeringen) een formulier inleveren (E 303). Ook wanneer u recht heeft op een Nederlandse werkloosheidsuitkering, kunt u een formulier inleveren bij UWV (E301). Voor het verkrijgen van die formulieren moet u zich tijdig vóór ontslag uit de gevangenis wenden tot het Duitse Arbeitsamt. De maatschappelijk werker (*Sozialarbeiter*) van de gevangenis kan behulpzaam zijn bij het leggen van contacten met het *Arbeitsamt*.

Sociale zekerheid

Nederlandse gedetineerden in Nederland hebben geen recht op een uitkering en AOW. Ook Nederlandse gedetineerden in het buitenland niet. Het ministerie van Buitenlandse Zaken is door nieuwe wetgeving sinds 1 januari 2014 verplicht uw gegevens door te geven aan uitkeringsinstanties. Daarnaast bent u ook zelf verplicht, eventueel via uw contactpersoon, de

uitkeringsinstantie te informeren over uw detentie. Uitkeringen die tijdens detentie onterecht zijn ontvangen, worden met terugwerkende kracht teruggevorderd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Einde detentie

Op basis van de Duitse Vreemdelingenwet kunnen Nederlandse veroordeelden uit Duitsland worden verwijderd. Het lokale *Ausländeramt* deelt u formeel door een beschikking mee dat u Duitsland moet verlaten en dat u door de politie over de grens zal worden gezet. In deze beschikking staat dat u hiertegen in beroep kan gaan. Dat beroep aantekenen is van groot belang als u, voordat u was gearresteerd, geheel in de Duitse samenleving was opgenomen.

De uitwijzingsbeschikking is definitief wanneer binnen de gestelde termijn geen beroep daartegen is aangetekend of een aangetekend beroep is afgewezen. De officier van justitie bepaalt dat bij het gedwongen vertrek uit Duitsland (met inreisverbod) niet hoeft te worden gewacht totdat u uw gehele gevangenisstraf heeft uitgezeten. Het Duitse beleid op dit gebied kan per deelstaat sterk verschillen. Met de maatschappelijk werker van de gevangenis kunt u deze mogelijkheden bespreken.

4. Rechtsbijstand

Algemeen

Wie in Duitsland is gearresteerd op verdenking van het plegen van een strafbaar feit, kan altijd een particulier advocaat (*Wahlverteidiger*) raadplegen. De rechter wijst u vóór het eerste verhoor op dit recht en tevens op uw recht om geen verklaring af te leggen (zgn. *Aussageverweigerungsrecht*). Als u bent gearresteerd wegens een ernstig vergrijp en geen geld hebt om zelf een advocaat te betalen, kunt u de rechter verzoeken u een advocaat toe te wijzen (*Pflichtverteidiger*). In bepaalde situaties is het wettelijk verplicht om een advocaat toegewezen te krijgen.

Rechtskundige adviezen kunt u in sommige deelstaten krijgen bij een rechtskundig adviseur (*Rechtspfleger*). Deze door de rechtbank benoemde adviseur kan ook behulpzaam zijn bij verzoeken gericht tot de rechter of officier van justitie. Deze adviseur is slechts op bepaalde dagen bereikbaar. De gevangenisadministratie kan u daarover inlichten. Het advies van de adviseur is meestal gratis. Vragen over uw rechtszaak dient u te bespreken met uw advocaat.

De Nederlandse vertegenwoordiging kan en mag u hierover geen advies geven.

| 23 |

Particulier advocaat

U kunt altijd een door u gekozen advocaat (*Wahlverteidiger*) raadplegen.

De rechter moet u vóór het eerste verhoor op dit recht wijzen.

De Nederlandse vertegenwoordiging kan eventueel een lijst met namen en adressen van advocaten verstrekken. De Nederlandse vertegenwoordiging draagt geen verantwoordelijkheid voor de uiteindelijk gekozen advocaat of de wijze waarop de advocaat de verdediging voert. Het (vaak hoge) honorarium van een advocaat bepaalt u, met de nodige zorgvuldigheid, in overleg met de advocaat. In de meeste strafzaken wordt het honorarium berekend op basis van de tarieven die in de wet (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz*) zijn vastgesteld. Als het gaat om een complexe of zeer ernstige zaak maken advocaten evenwel ook gebruik van de mogelijkheid om via een schriftelijke overeenkomst (*Vergütungsvereinbarung*) een honorarium overeen te komen dat hoger is dan het wettelijk tarief.

Pro Deo advocaat

De toegewezen advocaat in Duitsland is niet te vergelijken met de pro Deo advocaat in Nederland. De Duitse overheid kan de kosten van de toegewezen advocaat na veroordeling van u terugvragen. In Duitsland wordt meestal pas een advocaat toegewezen, wanneer er een akte van beschuldiging ligt. Bij zware en zeer ingewikkelde zaken kan de rechter op verzoek van de officier van justitie of van de verdachte al tijdens het vooronderzoek een advocaat toewijzen.

In bepaalde situaties bepaalt de Duitse wet dat een verdachte zich moet laten bijstaan door een advocaat (*notwendige Verteidigung*). De medewerking van een advocaat kan nodig zijn als:

- de zaak voor de eerste keer wordt behandeld door het *Oberlandesgericht* (gerechtshof) of
- het *Landgericht* (arrondissementsrechtbank);
- u wordt beschuldigd van een misdrijf waar ten minste een jaar gevangenisstraf op staat;
- u zich ten minste drie maanden in voorlopige hechtenis bevindt;
- wegens de ernst van het strafbare feit of de complexe situatie.

| 24 |

Als bijstand door een advocaat noodzakelijk is, wijst de rechter-voorzitter (*Vorsitzender Richter*) u een advocaat toe, tenzij u zelf al een advocaat hebt. Als u bent gearresteerd wegens een ernstig vergrijp en u bent niet in staat zelf een advocaat te betalen, is het van belang dat u zo spoedig mogelijk een verzoek om toewijzing van een advocaat indient bij de rechter of de officier van justitie.

De toewijzing van een advocaat kunt u versnellen wanneer u bij de verhoren gebruik maakt van het zogenaamde *Aussageverweigerungsrecht* (het recht om geen verklaring af te leggen). Ook de toegewezen advocaat mag van u extra geld vragen. U bent echter niet verplicht om met de advocaat een extra betaling overeen te komen. De toegewezen advocaat moet u ook verdedigen indien hij van u geen extra geld krijgt. Hij kan zich slechts op belangrijke gronden van zijn verplichting u te verdedigen laten ontheffen. U doet er goed aan om pas geld aan uw advocaat te geven, nadat hij u schriftelijk heeft bevestigd welke diensten hij daarvoor heeft geleverd of zal leveren. Wanneer u met de advocaat een extra betaling voor bepaalde diensten schriftelijk overeenkomt, bent u verplicht te betalen. Als u vindt dat de

advocaat uw zaak niet goed behartigt, kunt u de rechter verzoeken een andere advocaat toe te wijzen. De rechter willigt een dergelijk verzoek alleen in als de vertrouwensrelatie tussen u en uw advocaat is verstoord, zonder dat u daarvoor verantwoordelijk bent. De meeste kans heeft een verzoek als de advocaat een verzoek indient. U kunt daarom het beste eerst contact opnemen met uw advocaat om tot overeenstemming te komen.

Tolk

De taal kan bij uw rechtszaak een grote barrière zijn. U heeft het recht te begrijpen wat u ten laste wordt gelegd en wat tijdens een rechtszitting wordt besproken.

Voordat u een verklaring ondertekent, zorgt u ervoor dat u de inhoud van die verklaring goed begrijpt. Zo nodig kunt u om een vertaling van de verklaring vragen in een voor u begrijpelijke taal. De medewerkers van de Nederlandse vertegenwoordiging kunnen niet optreden als tolk. Zij kunnen u wél uitleggen hoe u een tolk kunt inschakelen.

Lokale autoriteiten zijn verplicht om te zorgen voor een tolk tijdens een rechtszaak indien u het Duits niet machtig bent. U dient dit dan wel aan te geven.

5. Het strafproces

Algemeen

Het Duitse strafproces verschilt van het Nederlandse strafproces. Voordat u officieel wordt beschuldigd, vindt er een onderzoek plaats. Het is mogelijk dat u tijdens het onderzoek alleen contact heeft met uw advocaat en met officiële instanties zoals de Nederlandse vertegenwoordiging. Tijdens rechtszittingen zijn de advocaat en zo nodig een tolk aanwezig. Dit kan echter alleen als u vooraf toestemming geeft. Uw advocaat kan u hierover informeren. Vragen over uw rechtszaak dient u te bespreken met uw advocaat. De Nederlandse vertegenwoordiging kan en mag u hierover geen advies geven.

Hieronder volgt een beknopte beschrijving van de diverse onderdelen van het strafproces:

- Arrestatie
- Ondervraging/verhoor
- Voorlopige hechtenis
- Vrijlating op borgtocht
- Voorlichtingsrapport reclassering
- Rechtszitting
- Vonnis
- Instellen hoger beroep
- Heroverweging
- Mogelijkheden tot strafverkorting
- Vervroegde invrijheidsstelling
- Gratie

Arrestatie

Als regel mag u niet langer dan 48 uur op het politiebureau worden vastgehouden voor verhoor. Volgens de wet moet u uiterlijk de dag na uw arrestatie (*Festnahme*) worden vrijgelaten of voorgeleid aan de rechter (*Haftrichter*, ook wel *Ermittlungs-* of *Untersuchungsrichter* genoemd). De rechter kan u voorlopige hechtenis opleggen. Op het politiebureau worden meestal al uw bezittingen en vaak ook uw paspoort en eventuele andere

identiteitspapieren afgenomen. U krijgt dan een bewijs van ontvangst. Het is voor u van belang, hoewel dit soms moeilijk is, dat u weet waar uw papieren blijven.

De ingenomen papieren en bezittingen worden gewoonlijk overgedragen aan de gevangenis waar u naar toegaat. Houdt u er rekening mee dat het moeilijk is uw in beslaggenomen eigendommen terug te krijgen. Meestal moet u deze persoonlijk binnen een bepaalde tijd ophalen. De Nederlandse vertegenwoordiging kan geen assistentie verlenen bij het terugkrijgen en terugsturen van in beslaggenomen geld en bagage.

Ondervraging/verhoor

Direct na uw arrestatie kunnen diverse verhoren (*Verhör*) plaatsvinden voor het gerechtelijk vooronderzoek. U bent niet verplicht mee te werken en u mag een verhoor weigeren. Zelfs wanneer er geen officieel proces-verbaal van het verhoor is opgemaakt, bestaat de kans dat van het gesprek een verslag (*Aktenvermerk*) wordt gemaakt. Het verslag is een onderdeel van het strafdossier en kan gebruikt worden als bewijsmateriaal voor de rechtszaak. Als een dergelijk gesprek heeft plaatsgevonden, is het belangrijk dit te bespreken met uw advocaat.

Er bestaat geen recht dat de advocaat bij elke ondervraging aanwezig moet zijn. Wanneer u er echter voortdurend op aandringt, wordt er meestal in toegestemd.

Voorlopige hechtenis

Als de rechter-commissaris van oordeel is dat u wegens de ernst van het misdrijf of voor een nader onderzoek langer moet worden vastgehouden, volgt voorlopige hechtenis (*Untersuchungshaft*) in een huis van bewaring of een gevangenis. De gronden waarop u in voorlopige hechtenis kan worden genomen zijn min of meer gelijk aan die in Nederland. Bepalend is de ernst van het misdrijf, het gevaar dat de verdachte het gerechtelijk vooronderzoek zou kunnen beïnvloeden en het vluchtgevaar.

De duur van de voorlopige hechtenis varieert. Ervaring leert dat men meestal binnen één jaar terechtstaat. In zeer ingewikkelde strafzaken wordt, soms ook in het belang van de gearresteerde, deze termijn verlengd. Hiervoor moet de officier van justitie een verzoek indienen bij een hogere rechtbank. Zodra het onderzoek is voltooid, draagt de officier van justitie het dossier over aan de rechtbank. Vragen hierover kunt u bespreken met uw advocaat.

Tijdens de periode van voorlopige hechtenis kunt u beperkingen opgelegd krijgen, zoals het verbod op contact met andere gearresteerden of familieleden. De bevoegdheid om beperkingen op te leggen is nauwkeurig in de wet omschreven en mag alleen in speciale omstandigheden worden toegepast.

U kunt op ieder ogenblik aan de rechtbank verzoeken de voorlopige hechtenis op te heffen (*Haftprüfung*). Wanneer uw verzoek na mondelinge behandeling is afgewezen, kan een tweede mondelinge behandeling pas na twee maanden weer plaatsvinden. De voorlopige hechtenis moet minstens drie maanden hebben geduurd. Wanneer u verzoek om de voorlopige hechtenis op te heffen afgewezen wordt, kunt u bezwaar (*Beschwerde*) aantekenen.

U bent niet verplicht om tijdens de voorlopige hechtenis te werken, tenzij u jonger bent dan 21 jaar (arbeidsplicht uit opvoedkundig oogpunt).

Vrijlating op borgtocht

Ondanks dat vrijlating op borgtocht (*Kaution*) voor buitenlanders in Duitsland slechts zeer zelden voorkomt, is het in principe mogelijk om deze tijdens de voorlopige hechtenis te verkrijgen.

Borgtocht houdt in dat u een betaling (borg) doet aan de rechtbank waarmee u de garantie geeft dat u aanwezig bent bij de rechtszittingen. Tijdens de procedure hoeft u niet in de gevangenis te verblijven. Bij misdrijven die met minstens 1 jaar gevangenisstraf worden bestraft, heeft een verzoek om borgtocht weinig kans van slagen. Een verzoek van buitenlanders om vrijlating op borgtocht wordt meestal afgewezen vanwege het vluchtgevaar.

U kunt de mogelijkheid tot vrijlating op borgtocht bespreken met uw advocaat. Als u op borgtocht in voorlopige vrijheid wordt gesteld, dient u op uw rechtszitting te verschijnen.

Wanneer u niet verschijnt op de zitting kunt u opgepakt worden en door een ander land aan Duitsland worden uitgeleverd. De Nederlandse overheid financiert uw borgtocht niet, ook niet in de vorm van een lening.

Voorlichtingsrapport reclassering

Reclassering Nederland kan, indien u dat wenst, een voorlichtingsrapport (Gerichtshilfebericht) over uw sociale achtergrond samenstellen. In Nederland is het gebruikelijk dat de rechtbank bij het bepalen van de strafmaat rekening houdt met de bevindingen in het rapport. Ervaring leert dat ook in Duitsland dit soort gegevens belangrijk kunnen zijn.

Soms bevat het rapport een plan voor eventuele hulp die Reclassering Nederland kan bieden tijdens uw detentie. Het uitbrengen van een rapport is niet altijd mogelijk of zinvol. Wanneer u onvoldoende referenten (familie, vrienden, werkgevers) opgeeft en weinig inlichtingen over u te krijgen zijn, is het niet mogelijk een rapport te schrijven. Als u al een strafblad heeft, wordt er meestal geen rapport opgemaakt.

Rechtszitting

De rechtszitting (*Hauptverhandlung*) is meestal openbaar. Nadat de voorzitter u over uw persoonlijke omstandigheden heeft ondervraagd, leest de officier van justitie de akte van beschuldiging voor. De rechter wijst u erop dat u niet verplicht bent te spreken. Op de rechtszitting is de advocaat en zo nodig een tolk aanwezig. De rechtszitting kan in principe ook zonder uw aanwezigheid plaatsvinden. De organisatie van de rechterlijke macht is vastgelegd in een wet (de zogenaamde *Gerichtsverfassungsgesetz*) die voor alle deelstaten hetzelfde is. Gewoonlijk wordt een strafzaak behandeld in het gebied waarbinnen het delict is gepleegd.

| 30 |

Er zijn verschillende strafzaken:

- Strafzaken waar maximaal 2 jaar vrijheidsstraf voor staat, worden behandeld door de strafrechter (*Strafrichter*) van het kantongerecht (*Amtsgericht*).
- Strafzaken waar maximaal 4 jaar vrijheidsstraf voor staat, worden behandeld door een lekenrecht (*Schöffengericht*) dat aan het kantongerecht is verbonden.
- Strafzaken waarvoor een langere vrijheidsstraf dan 4 jaar staat en waarvoor een hogere rechtbank bevoegd is, gaan naar de arrondissementsrechtbank (*Landgericht*) of het gerechtshof (*Oberlandesgericht*).

Het Openbaar Ministerie kan wegens de ernst van de zaak besluiten de zaak in te dienen bij de arrondissementsrechtbank. De kleine strafkamers (*Strafkammern*) van de arrondissementsrechtbank behandelen de beroepen tegen vonnissen van het Strafgericht of van het *Schöffengericht*. De grote strafkamer behandelt ernstige zaken. Bij bepaalde zeer ernstige geweldsmisdrijven zijn drie beroepsrechters op de rechtzitting (*Hauptverhandlung*) aanwezig en treedt de grote strafkamer op als juryrechtbank (*Schwurgericht*). De hoogste rechtbank die een deelstaat kent, is het *Oberlandesgericht* dat voor de behandeling van strafzaken de zogenaamde strafsenaat (*Strafsenate*) vormt. Deze strafsenaat oordelen in eerste aanleg voornamelijk over misdaden die tegen de deelstaat zijn gepleegd.

Het *Bundesgerichtshof* te Leipzig (het hoogste federaal gerechtshof, min of meer te vergelijken met de Hoge Raad in Nederland) vormt strafsenaat, die bestaan uit vijf beroepsrechters, die in cassatie oordelen. Voor jongeren treedt de *Strafrichter* als *Jugendrichter* op, het *Schöffengericht* als *Jugendschöffengericht* en de *Strafkammer* als *Jugendkammer*.

Vonnis

De strafmaat is afhankelijk van het gepleegde delict en de mate van schuld. De strafmaat in Duitsland is meestal hoger dan die in Nederland bij delicten met verdovende middelen. De Duitse wet op verdovende middelen maakt geen onderscheid tussen zogenaamde soft drugs (zoals hasj en marihuana) en hard drugs (zoals heroïne en cocaïne). In de strafmaat is het verschil meestal wel merkbaar. De Duitse rechter kan voorwaardelijke vrijheidsstraffen opleggen als de straf korter is dan twee jaar. Vrijheidsstraffen, korter dan één jaar, ondergaat u gewoonlijk in een zogenoemde open gevangenis.

Wanneer bij een drugsdelict de drugs in een auto worden aangetroffen, kan deze auto in beslag genomen worden. Voor de motorrijtuigenbelasting, die u in Nederland nog steeds moet betalen zolang de auto op uw naam staat, is het van belang de verbeurdverklaring toe te zenden aan de Rijksdienst voor het Wegverkeer in Veendam.

Volgens het Duitse strafprocesrecht betaalt de veroordeelde de kosten van het proces (*Verfahrenskosten*). Deze proceskosten kunnen flink oplopen. Bij een toegevoegde advocaat zullen ook deze kosten in rekening worden gebracht. Wanneer u niet kunt betalen, kunt u bij het Duitse Openbaar

Ministerie (*Staatsanwaltschaft*) een verzoek tot kwijtschelding indienen. U kunt ook vragen om uitstel van betaling of betaling in termijnen. Betaling kan niet omgezet worden in vervangende hechtenis.

Instellen hoger beroep

Indien u niet akkoord gaat met de uitspraak van de rechter, kunt u hiertegen in hoger beroep gaan (*Berufung*). In dat geval vraagt u om een nieuwe beoordeling van de feiten en van het toegepaste recht. Bij beroep in cassatie kunt u alleen vragen om herbeoordeling van het toegepaste recht. Een verzoek tot hoger beroep of tot cassatie moet binnen een week na de veroordeling plaatsvinden. Of het zinvol is in hoger beroep te gaan, kunt u bespreken met uw advocaat. Als u zelf in hoger beroep of in beroep in cassatie bent gegaan, mag u geen zwaardere straf krijgen dan de opgelegde straf. Uiteraard is het raadzaam bij het eventueel indienen van rechtsmiddelen een advocaat om advies te vragen.

De aanklager kan ook een verzoek tot hoger beroep indienen, omdat hij vindt dat de strafmaat te laag is vastgesteld. Wanneer de aanklager in hoger beroep gaat, kan uw straf uiteindelijk hoger uitvallen dan de oorspronkelijke straf.

Tijdens de beroeps- en cassatieprocedure wordt uw voorlopige hechtenis niet opgeheven. De ervaring leert dat deze procedures vaak zeer lang kunnen duren. Tegen een vonnis van de *Strafrichter* en het *Schöffengericht* kunt u in hoger beroep gaan bij de *Strafkammer* van het *Landgericht*. Tegen een door de strafkamer van het Landgericht in hoger beroep gewezen vonnis, kunt u beroep in cassatie (*Revision*) instellen bij het gerechtshof (*Oberlandesgericht*). Tegen de uitspraken van de arrondissementsrechtbank (*Landgericht*) en het gerechtshof (*Oberlandesgericht*) kunt u uitsluitend beroep in cassatie (*Revision*) instellen. Het Bundesgerichtshof beslist hierover.

Heroverweging

Bij een rechtsgeldig vonnis bestaat de mogelijkheid van herziening (*Wiederaufnahme des Verfahrens*). Voor herzieningsprocedures gelden echter zeer strenge voorwaarden: vervalsingen van documenten, valse getuigenverklaringen of strafbare handelingen van een rechter. Het aandragen van nieuw bewijsmateriaal geeft u geen recht op herziening.

Mogelijkheden tot strafverkortung

Over het algemeen komen veroordeelden vervroegd in vrijheid na het ondergaan van twee derde deel van de opgelegde straf. Voorwaarde is de verwachting dat u niet opnieuw een strafbaar feit zal plegen. Bij de berekening wordt de tijd die u in voorlopige hechtenis hebt doorgebracht meegeteld.

Vervroegde invrijheidstelling

U kunt een verzoek voor vervroegde invrijheidstelling indienen via de directie van de gevangenis. De rechter bij de *Strafvollstreckungskammer* in het *Landgericht* waaronder de gevangenis valt, neemt de beslissing. Bij de beoordeling of u in aanmerking komt, wordt gekeken naar goed gedrag tijdens uw detentie, of u een werkkring en huisvesting heeft.

De beoordeling van de gevangenisdirectie weegt zeer zwaar en is vaak doorslaggevend. In uitzonderlijke gevallen wordt al na het uitzitten van de helft van de straf de voorwaardelijke invrijheidstelling verleend. Meestal gaat het dan om jongeren in bijzondere situaties.

Reclassering Nederland kan voor de instanties die beslissen over het verlenen van voorwaardelijke invrijheidstelling schriftelijke sociale informatie verstrekken. Dit gebeurt alleen als deze instanties daar zelf om vragen en wanneer u daar zelf toestemming voor verleent.

| 33 |

Gratie

Een laatste mogelijkheid voor vervroegd vertrek uit de gevangenis is het verkrijgen van gratie. De ministerpresident van de deelstaat waar de veroordeling plaatsvond, kan hierover beslissen, maar heeft die bevoegdheid doorgaans overgedragen aan andere autoriteiten. Een gratieverzoek dient u in het Duits op te stellen. De gevangenisautoriteiten weten aan wie u het verzoek kunt richten. U kunt het verzoek zelf schrijven, zonder hulp van een advocaat. Gratie wordt alleen verleend in zeer uitzonderlijke omstandigheden.

6. Mogelijkheid tot strafoverdracht

Algemeen

Het is onder bepaalde voorwaarden en na toestemming van de verantwoordelijke autoriteiten mogelijk, uw (rest)straf in Nederland uit te zitten. Dat heet strafoverdracht. Er zijn drie mogelijkheden voor strafoverdracht:

1. De **WOTS**¹ geldt voor landen buiten de EU waar Nederland een verdrag tot overbrenging mee heeft afgesloten én voor die EU-landen waar de WETS nog niet in werking is. Nederland en het land waar u gedetineerd bent, mogen een verzoek tot overbrenging naar Nederland weigeren zonder u daarvoor een reden op te geven.
2. De **WETS**² geldt alléén voor landen binnen de EU die de WETS hebben opgenomen in hun nationale wetgeving. Nederland heeft dit in 2012 gedaan. Strafoverdracht vindt onder de WETS-regelgeving plaats, tenzij u vóór 5 december 2011 veroordeeld bent. In dat geval geldt nog de WOTS.
3. Caraïbisch Nederland, Aruba, Curaçao en St. Maarten kennen een eigen uitvoeringswet voor strafoverdracht. Deze wordt **LOTS**³ genoemd.

| 35 |

In Duitsland zijn de WETS en de LOTS van toepassing.

¹ 'Wet Overdracht Tenuitvoerlegging Strafvonnissen'

² 'Wet wederzijdse Erkenning en Tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke Sancties'

³ 'Landsverordening inzake de Overdracht Tenuitvoerlegging van Strafvonnissen'

Aanvraagprocedure

U kunt bij de gevangenisdirectie aangeven, dat u in aanmerking wilt komen voor de WOTS/LOTS. Bij de WETS kunt u niet zelf een verzoek tot overbrenging indienen. Alléén het land waar u bent veroordeeld, mag dit doen. De Nederlandse vertegenwoordiging kan u informatie geven over de lokale procedures met betrekking tot het aanvragen van de WOTS/WETS.

Meer weten?

WOTS/WETS

In Nederland valt strafoverdracht onder de verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid en Justitie in Den Haag. U kunt contact opnemen met de afdeling Internationale Overdracht Strafvonnissen (IOS) van dit ministerie via de Informatielijn WETS/WOTS: 088 072 5963. Ook uw contactpersoon en uw advocaat kunnen dit nummer bellen als zij vragen hebben over strafoverdracht. Of kijkt u op de website:

www.dji.nl/onderwerpen/strafoverdracht-wots-en-wets.aspx.

LOTS

Strafoverdracht valt aan de kant van Caraïbisch Nederland en Curaçao onder de verantwoordelijkheid van de Procureur Generaal en op Aruba en Sint Maarten is de Minister van Justitie verantwoordelijk voor strafoverdracht. Wilt u meer weten dan kunt u contact opnemen met deze instanties. U vindt de adresgegevens in de bijlagen van deze brochure.

7. Tot slot

Het ministerie van Buitenlandse Zaken en de Nederlandse vertegenwoordiging zijn er voor u om u, daar waar mogelijk en toegestaan, bij te staan en te helpen. Alle informatie die u, uw familie of uw vrienden aan het ministerie van Buitenlandse Zaken of de Nederlandse vertegenwoordiging geven, blijft vertrouwelijk.

Hoe vindt u een ambassade of consulaat

In de hoofdsteden van de meeste landen kunt u een Nederlandse vertegenwoordiging vinden. Adressen van Nederlandse vertegenwoordigingen vindt u op: www.rijksoverheid.nl, in het lokale telefoonboek of bij de lokale autoriteiten.

Honoraire Consuls

Nederland wordt in veel landen en plaatsen vertegenwoordigd door een honorair consul. Dit zijn vaak mensen uit het bedrijfsleven, die naast hun normale werkzaamheden de Nederlandse belangen behartigen in een bepaald land of gebied dat zij goed kennen. De honoraire consul is niet altijd een Nederlander. Met sommige honoraire consuls kunt u daarom alleen Engels of een derde taal spreken.

Bijlagen

Bijlage 1 Adreslijst Nederlandse vertegenwoordiging

Duitsland

Ambassade in Berlijn

Klosterstrasse 50

10179 Berlin

T +49 (0)30- 2095 6435

E bln-ca@minbuza.nl

Consulaat-Generaal Düsseldorf

Kennedydamm 24

40476 Düsseldorf

T +49 (0)211-179 3010

E dus-info@minbuza.nl

Consulaat-Generaal München

Nymphenburgerstraße 20a

80335 München

T +49 (0)89- 2060 26717

E mun@minbuza.nl

Bijlage 2 Overige nuttige adressen

Nederland

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Directie Consulaire Zaken en Visumbeleid
Afdeling Consulaire Aangelegenheden (DCV/CA)
Postbus 20061
2500 EB Den Haag
T +31 (0)70 348 5050
F +31 (0)70 348 5256
E dcv-ca@minbuza.nl

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Dienst Justitiële Inrichtingen
Afdeling Internationale Overdracht Strafvonnissen (IOS)
Postbus 30132
2500 GC Den Haag
WOTS Informatielijn (bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur Nederlandse tijd)
T +31 (0)88 072 5963
F +31 (0)88 072 5874
E ios@dji.minjus.nl

| 41 |

Reclassering Nederland/Bureau Buitenland

Postbus 136
3500 AC Utrecht
T +31 (0)30 287 9900
F +31 (0)30 287 9998
E buitenland@reclassering.nl

Stichting PrisonLAW

Panamalaan 6B
1019 AZ AMSTERDAM
T +31 (0)20 663 3397
F +31 (0)20 693 9980
E info@prisonlaw.nl

Aruba

Arubaanse Stichting voor Reclassering en Kinderbescherming 1961

Windstraat 19

Oranjestad, Aruba

T +297 (5)82 1496 / 2491 / 8494

F +297 (5)83 0084

Vertegenwoordiging van Nederland in Aruba (VNO)

L.G. Smith Boulevard 44

Oranjestad, Aruba

T +297 (5)25 2866 | +31 (0)70 426 8905

F +297 (5)25 2850

E info@vno.minbzk.nl

Parket Procureur-Generaal Aruba

Havenstraat 2. Oranjestad, Aruba

T +297 (5)82 1415

F +297 (5)83 8891

| 42 |

Curaçao

Vertegenwoordiging van Nederland in Willemstad, Curaçao (VNW)

Scharlooweg 55

Willemstad, Curaçao

T +599 (9)434 3200

F +599 (9)461 4705

E info@vnw.minbzk.nl

Stichting Reclassering Curaçao

Scharlooweg 154-156

Curaçao

T +599 (9)461 1832

F +599 (9)465 5105

Parket Procureur-Generaal Curaçao

Wilhelminaplein 4

Willemstad, Curaçao

T +599 (9)463 4111

F +599 (9)461 3786

St. Maarten

Vertegenwoordiging van Nederland in Philipsburg, St. Maarten (VNP)

Frontstraat 26

Phillipsburg, St. Maarten N.A.

Postbus 502

T +1 721 (5)43 0140/41

F +1 721 (5)43 0142

E info@vnp.minbzk.nl

Bonaire

Stichting Reclassering Bonaire

Gallery Shopping Mall

Kaya LD Gerharts Nr. 8

Bonaire

T +599 (7)173 288

F +599 (7)173 287

Bijlage 3 Landenlijst

Andorra	Italië	Portugal
Australië	IJsland	Roemenië
België	Japan	San Marino
Bulgarije	Kroatië	Singapore
Canada	Letland	Slovenië
Cyprus	Liechtenstein	Slowakije
Denemarken	Litouwen	Spanje
Duitsland	Luxemburg	Tsjechië
Estland	Malta	Vaticaanstad
Finland	Monaco	Verenigd Koninkrijk
Frankrijk	Nieuw Zeeland	Zweden
Griekenland	Noorwegen	Zwitserland
Hongarije	Oostenrijk	
Ierland	Polen	

Bijlage 4 Woordenlijst

Abschiebung uitzetting
Amtsgericht kantongerecht
Anklage(schrift) akte van beschuldiging
Antrag verzoek(schrift)
Auslieferung uitlevering
Berufung beroep
Besuchserlaubnis bezoekvergunning
Betäubungsmittelgesetz (BtMG) Duitse wet verdovende middelen
Bewährung voorwaardelijke straf
Bundeskriminalamt recherche dienst voor geheel Duitsland
Bundesgerichtshof het hof voor geheel Duitsland
Einweisungsanstalt huis van bewaring voor plaatsingsadvies
Generalstaatsanwalt procureur-generaal
Geschäftsnummer rolnummer van de zaak
Haftbefehl arrestatiebevel
Haftprüfung verzoek om opheffing gevangenhouding
Haftbeschwerde beroep tegen gevangenhouding
Haftunterbrechung onderbreking van detentie
Haftverschonung vrijstelling van voorlopige hechtenis
Haftanstalt huis van bewaring
Halbstrafe half straf
Hafrichter rechter-commissaris
Hauptverhandlung rechtszitting
Justizvollzugsanstalt (JVA) gevangenisinrichting
Kriminalpolizei criminele recherche
Landeskriminalamt recherche van de deelstaat
Landgericht arrondissementsbank
Oberlandesgericht gerechtshof
Pflichtverteidiger ambtshalve toegevoegd verdediger (advocaat)
Rechtsanwalt advocaat
Rechtspfleger rechtskundig adviseur
Revision revisie
Staatsanwalt officier van justitie
Staatsanwaltschaft Openbaar Ministerie, parket officier van justitie
Schöffengericht lekenrechtbank (1 beroeps- + 2 lekenrechters)
Schwurgericht juryrechtbank

Strafhaft strafdetentie

Sozialarbeiter maatschappelijk werker

Termin afspraak / datum van iets

Ich habe morgen meinen Termin mijn proces begint morgen

Überstellung overbrenging

Untersuchungshaft (U-Haft) voorlopige hechtenis

Untersuchungsrichter rechter commissaris

Verteidiger verdediger = advocaat

Verteidigerpost post van en aan de advocaat

Verdunkelungsgefahr het gevaar dat de verdachte op enigerlei wijze het gerechtelijk onderzoek zou kunnen beïnvloeden

V-Mann geheime agent

Wahlverteidiger gekozen advocaat

Wiederaufnahmeverfahren herzieningsprocedure van een vonnis

Zweidrittelstrafe tweederde straf

Lijst met afkortingen

AG	Amtsgericht
AusIG	Ausländergesetz (Vreemdelingenwet)
BKA	Bundeskriminalamt
BtMG	Betäubungsmittelgesetz
JGG	Jugendgerichtsgesetz (Jeugdrecht)
JVA	Justizvollzugsanstalt
Kripo	Kriminalpolizei
LG	Landgericht
LKA	Landeskriminalamt
OLG	Oberlandesgericht (Gerechtshof)
StA	Staatsanwalt
StGB	Strafgesetzbuch (Wetboek van Strafrecht)
StPO	Strafprozessordnung (Wetboek van Strafvordering)
StVollzG	Strafvollzugsgesetz (Strafdetentiewet)
U-Haft	Untersuchungshaft (voorlopige hechtenis)
UvollzO	Untersuchungshaftvollzugsordnung (Detentierecht tijdens voorarrest)

Ik zou een bezoek willen brengen aan...

Ich möchte gerne sprechen/sehen...

Een pater/een dominee	einen Priester/einen Pastor
Een sociaal werker	einen Sozialarbeiter
Een arts	einen Arzt
Een tandarts	einen Zahnarzt
Een dameskapper/een herenkapper	einen Friseur

Ik zou graag willen schrijven naar...

Ich möchte gerne schreiben an...

Mijn vrouw/mijn man	meine Frau/meinen Mann
Mijn broer/mijn zus	meinen Bruder/meine Schwester
Mijn ouders	meine Eltern
Mijn advocaat	meinen Rechtsanwalt
De rechter	den Richter
De aanklager	den Staatsanwalt
De Nederlandse Ambassade/Consulaat	die niederländische Botschaft/ Konsulat

| 49 |

Ik zou graag willen bellen naar...

Ich möchte gerne telefonieren mit...

Mijn vrouw/mijn man	meiner Frau/meinem Mann
Mijn broer/mijn	meinem Bruder/meiner Schwester
Mijn ouders	meine Eltern
Mijn advocaat	meinen Rechtsanwalt
De rechter	dem Richter
De aanklager dem Staatsanwalt	der niederländischen Botschaft/ dem niederländischen Konsulat
De Nederlandse Ambassade/Consulaat	

Ik heb een tolk nodig

Ich benötige einen Übersetzer (Dolmetscher)

Ik zou graag willen...

Ich möchte gerne...

Werken

arbeiten

Sporten

Sport betreiben

Ik zou graag willen...

Ich möchte gerne...

...Kopen...

kaufen...

...Ontvangen...

erhalten...

...Bestellen...

bestellen...

Een televisie

einen Fernseher

Een radio

ein Radio

Kleding

Kleidung

Schoenen

Schuhe

Postzegels

Briefmarken

Enveloppen

Briefumschläge

Balpen

einen Kugelschreiber

Potlood

einen Bleistift

Papier

Papier

Blocnote

Notizblock

Telefoonkaart

Telefonkarte

Een krant/een tijdschrift/een boek

eine Zeitung/Zeitschrift/ein Buch

Zeep/tandpasta/tandenborstel

Seife/Zahnpasta/Zahnbürste

Scheerapparaat/scheerzeep

Rasierapparat/Rasierseife

Maandverband/tampons

Binden/Tampons

Handdoek/kam/schoenpoets/borstel

Handtuch/Kamm/Schuhputz/

Bürste

WC papier

Klopapier

Tabak/sigaretten/lucifers

Tabak/Zigaretten/Zündhölzer

Vruchten/groente/brood/water/vlees

Obst/Gemüse/Brot/Wasser/Fleisch

Medicijnen

Medikamente

Ik ben ziek	Ich bin krank
Ik heb een medisch onderzoek nodig	Ich brauche eine ärztliche Untersuchung
Ik heb koorts	Ich habe Fieber
Ik heb kiespijn	Ich habe Zahnschmerzen
Ik heb hoofdpijn	Ich habe Kopfschmerzen
Ik heb keelpijn	Ich habe Halsweh
Mijn arm/been doet pijn	Mein Arm/Bein/schmerzt
Ik heb buikpijn	Ich habe Bauchweh
Ik heb een geslachtsziekte	Ich habe eine Geschlechtskrankheit
Ik heb een hartprobleem	Ich habe Herzprobleme
Ik heb diabetes/suikerziekte	Ich bin zuckerkrank
Ik heb hoge/lage bloeddruk	Ich habe einen hohen/niedrigen Blutdruck
Ik heb een speciaal dieet nodig	Ich benötige eine spezielle Diät

Mijn medische rapporten zijn in Nederland

Meine ärztlichen Befunde sind in den Niederlanden

| 51 |

Ik heb problemen met...

Ich habe Probleme mit....

Mijn werk

meiner Arbeit

Mijn gezondheid meiner Gesundheit

Mijn celmaat

meinem Zellgenossen

Zou u mij kunnen helpen

Können Sie mir bitte helfen

Ik begrijp/Ik begrijp niet

Ich verstehe/Ich verstehe nicht

Deze brochure is een uitgave van:
Het ministerie van Buitenlandse Zaken

Directie:
Consulaire Zaken en Visumbeleid
Afdeling Consulaire Aangelegenheden
(DCV/CA)

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag
www.rijksoverheid.nl
© Buitenlandse Zaken | april 2015

Opmaak:
Xerox/OBT

15BUZ083441